ההנהגה הראויה בעניין היציאה לעבודה - חלק ב'

בגליון העבר (לפר' תרומה) **דיברנו אודות אברך חשוב הי"ו שישב ולמד רבות בשנים אחר חתונתו ויצא עכשיו לעבודה כשלא היה לו די פרנסתו, ורצה לדעת מה ההנהגה הראויה בזה, והרחבנו בדברי התנא דמתניתין** (אבות פ"ב מ"ב) **'רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר, יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עון', עיי"ש.**

להכניס את ה'תלמוד תורה' בתוך ה'דרך ארץ'

אמנם **יש עוד תנאי הכרחי אשר מוטל על האדם לדעת** בעת שיוצא לעבוד, וכדלהלן.

דאיתא בלשון המשנה **'יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ'**, וביאר בזה **הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א**, כי הכוונה בלשונם תלמוד תורה **ע"ם** דרך ארץ, שאף אדם היוצא לעבוד להביא טרף לביתו, מכל מקום צריך שיכניס את ענייני התורה בעת עסקו בדרך ארץ ובעבודתו בענייני גשמיות, ובעת שעובד עבודתו הגשמית יראה לקיים ענייני התורה המצווה עליו בעת ההיא, שיראה להתנהג ביושר ובהוגן כדרכה של תורה, ויקפיד על כל דקדוקי ההלכה שצריך להקפיד במקומות העבודה, אם בענייני חושן משפט שידקדק לבל יהיה שום חשש גזילה אונאה או ריבית וכדומה, וכן בענייני קדושה ויחוד שיזהר שלא יעבור על סרך איסור ח"ו, ובכך יקויים בו **'יפה תלמוד תורה ע"ם דרך ארץ'**, עכת"ד.

נתאווה הקב"ה שיהא לו דירה בתחתונים

ואיתא **במדרש** (תנחומא נשא פרק טז) **'אמר רבי שמואל בר נחמן, בשעה שברא הקב"ה את העולם נתאווה שיהא לו דירה בתחתונים כמו שיש בעליונים'**. ופירשו בספרים הק', כי באמת יש לו להקב"ה למעלה די מלאכי מרום ושרפי מעלה, ואף על פי כן יצר את עולמו הגשמי כי רצה הקב"ה שיהא לו דירה בתחתונים, שדייקא במעשים הגשמיים שמקיימים בני אדם שם יכניסו את אלוקתו ית"ש, ויעבדו אותו בצרכי העולם הזה כשעושה הכל אך ורק עפ"י דיני התורה, ושכל עבודתו יהיה למענו ית"ש בכדי שיוכלו לעבוד אותו בייתר שאת ועוז.

ואם כן נמצא שאדרבא, **כשאדם יוצא לעבודה ועוסק בענייני העולם הזה, יש לו הזדמנות עצומה וחוב גדול המוטל עליו לקדש את השי"ת במקום ההוא**, להכניס את אלוקותו ית"ש במעשי ידיו ולעבוד שם את הקב"ה בכל העת, **ושתמיד יכניס את התלמוד תורה בתוך הדרך ארץ בשמירתו את דקדוקי ההלכה כראוי בעת העבודה** וכדברי הרה"ק מבארדיטשוב זיע"א דלעיל, **ובזה יזכה שיקויים בו המשך המשנה 'שיגיעת שניהם משכחת עוון'**.

דבריו הנוראים של האור החיים הק' בספרו חפץ ה'

וכאן המקום להוסיף את דבריו היקרים של **האור החיים הק'** (בספרו **חפץ השם** על מס' ברכות כח:), המדקדק בלשון ה'יהי רצון' שאומרים קודם הלימוד **'ששמתי חלקי מיושבי בית המדרש'**, שיש לתמוה דכיון שמיירי באדם אשר זכה לשבת בבית המדרש ולעסוק בתורה כל היום, היה לו לומר הלשון ביושב"י ביהמ"ד ולא מיושב"י ביהמ"ד, וגם מדקדק עוד כמה דקדוקים בהלשון יעו"ש.

ומפרש ואומר דבר נורא, כי באמת גם ביושבי ביהמ"ד יש שני כתות, יש **כת ראשונה** אשר זוכה לעסוק כל היום בתורת השם בלי הפסק מאומה וכרשב"י וחבריו, ואשרי להם ואשרי חלקם. אמנם **יש עוד כת של אנשים**, אשר המה יוצאים למלאכתם ולעבודתם בכדי שיהיה להם מזון לפי הטף ולהביא טרף לביתם, אך עיקרם ומהותם הוא בהזמן שקובעים עתים לתורה בבוקר ובערב, וכן בכל עת וזמן שאינם עובדים עבודתם מוצאים אותם בביהמ"ד ויושבים ועוסקים בתורה בחשק רב ומתוך אושר אמיתית.

ובהני כת השניה אשר קובעים עתים לתורה חוק קבוע ערב ובוקר ובכל עת שיש להם זמן פנוי, הרי יוצא שכל עבודתו היא בבחינת מכשירי התורה, כי אם אין קמח אין תורה, ובעבודתו היא מכוון לחזק ולקיים את שאר העתים שאינו עוסק עבודתו אשר אז הוא עוסק בתורה בחשק ובשמחה, ובעבור כך זוכה האדם שמכשירי הדבר נידון כדבר עצמו, וכמו שממשיך האוה"ח הק' שם ואומר לשון נורא **'ומעלה עליהם הכתוב כאילו לומדים כל היום'**.

מיושב"י בית המדרש

ולכך אמר **מיושב"י** בית המדרש [דהוא מלשון מקצת], כי זה קאי על אותן אנשים שעוסקים בפרנסתם ואינם עוסקים בתורה כל היום בבית המדרש, אבל שם מקומם בכל עת שיש להם זמן פנוי ובעתים הקבועים להם ללימוד התורה, שגם עליהם מוטל להודות ולהלל להשי"ת בכל פה ולשון שזכה לזכייה הכבירה הזאת לעסוק בקביעתם בתוה"ק מדי יום ביומו, ובזה הם נחשבים כאותן העוסקים בתורה כל היום כנ"ל.

והרי זה לימוד עצום לגבי אותם שהולכים לעבוד למחייתם אך כוונתם בראשם לקבוע עתים להיות עוסקים בתורה בבוקר ובערב וכן בשאר העתות והזמנים שהם פנוי מעבודתם, הרי שזוכים להיקרא בתואר הנכבד 'מיושבי בית המדרש'.

ולכן, אל יחשוב בעצמו רגשי אשמה שיצא לעבודה, וישמח על כל השנים שזכה לשבת באוהלה של תורה ובכך בנה היטב את נפשו הרוחנית שיוכל לידע להתנהג כיאות כיהודי כשר וירא שמים, ועתה השי"ת דורש מאתו שיצא לעבודה ושם במקום ההיא יוכל גם לעבדו ית"ש בלבב שלם וכדברינו לעיל.

נתנדב לרגל השמחה הגדולה
בבית מורינו הרב שליט"א
בהולדת הבת לחתנו היקר
הרב ירחמיאל אונגאר שליט"א

נתנדב לעילוי נשמתו הטהורה
של רבן של ישראל שר התורה וציס"ע
מרן ה'פני מנחם' מגור זי"ע
נסתלק לגנזי מרומים ביום ט"ז אדר תשנ"ו

To sponsor please contact phone: 845-352-2256 | Email: contact@pricelessknowledge.com | Website: pricelessknowledge.com
To receive the weekly Gilyon in your inbox visit: pricelessknowledge.com/gilyon